

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

فصل دوم - متن قوانین - تصویبنامهها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آیین نامهها - بخشنامهها - آگهی های رسمی و قانونی - سؤالات -

شماره تلفن: ۸۸۹۴-۸۸۹۵-۸۸۹۶-۵۴۴۸

۱ شنبه ۳ بهمن ماه ۱۳۲۷

بزرگساز محمد شمشیری

سال چهارم - شماره ۱۱۴۷

صفحه ۳۹۱۸

قانونگذاری دوره پانزدهم

شماره مسلسل ۱۶۶۴

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات صدوسی و شصتین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۴
- ۲ - آگهی های رسمی

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۳۶

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه سوم بهمن ماه ۱۳۲۷

فهرست مطالب:

- ۱ - قرائت صورت مجلس
- ۲ - بقیه استيضاح آقای عباس اسکندری
- ۳ - موقع دستور جلسه آینده - ختم جلسه

مجلس بهل دقیقه پیش از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید.

۱ - قرائت صورت مجلس

صورت مجلس جلسات قبل را آقای موسوی (منشی) بشرح زیر قرائت نمودند

دیر آمدگان با اجازه - آقایان: دادور - صاحب جمع

دکتر طباطبائی

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: دکتر بقائی -

زنگنه - آقاخان - نراقی - سزاوار - قوامی - دکتر

آشتیانی - شهاب خسروانی - نهرمان - گلپادی - امامی

اهری - بهزادی - اسدی - صاحب دیوانی

آقای دکتر طباطبائی راجع به منع کشت تریاک گفتند

چندماه است که گزارش آن رسیده است

آقای مهندس رضوی راجع به بیانات آقای

بوذری معاون وزارت دادگستری بموجب ماده ۱۰۹

اجازه صحبت خواستند

آقای اردلان گفتند راجع به دستور جلسه مضالفا

بوده اند و محتاج باخذ رأی است

سی و پنج دقیقه بظهور روز سه شنبه بیست و هشتم

دیماه مجلس بریاست آقای جواد گنجینه نایب رئیس

تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت شد

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت

مجلس خوانده شده است:

غائبین با اجازه - آقایان: حسن اکبر - سلطان -

المعلم - اورنگ - دکتر معظمی - عبدالرحمن فرامرزی -

امیر تیمور - ابوالحسن رضوی - حسین وکیل - علی

بهبهانی - تقی زاده - علی وکیل - حرب شیانی - بانام نقلیج

مهندس هدایت

غائبین بی اجازه - آقایان: بیات - تولیت - سلطانی

اخوان - منصف - ابوالقاسم - بهبهانی - ناصری - بهار - حسین

اسفندیاری - حاج امین - آصف

آقای حافظی راجع به تشکیل جلسات و تذکرات آقای رئیس توضیحی دادند و صورت مجلس تصویب شد

آقای مکی گفتند امروز هجدهم ربیع الاول

۱۳۶۸ مطابق ۱۸ ربیع الاول ۱۲۶۸ قمری و مصادف

با روز قتل امیر کبیر است که صد سال از قتل این نابغه

قرن اخیر ایران میگذرد و با قوال نویسنده گمان

داخلی و خارجی از طرفداران و پایه گذاران اصول

مشروطیت و مؤسس مدرسه دارالفنون بوده است و

اگر شهید مطامع خارجیها و دربارها نشده بود

امروز ترقیات کشور بیش از حد تصور ما بود

و تقاضی کردند با اجازه ریاست مجلس يك دقیقه

بسکوت برگزار شود و بدینقرار عمل شد و مجلس

وارد دستور گردید

آقای اقبال اخطار نظامنامه داشتند و گفته

شد دستور استيضاح است و مجلس وارد دستور شده

آقای عباس اسکندری خواستند به بیان استيضاح

آغاز کنند مجلس از اکثریت افتاد و پس از چند

دقیقه چون اکثریت حاصل نگردید تنفس داده شد و سپس

بصبح روز پنجشنبه موکول گردید

یکساعت و بیست دقیقه بظهور روز پنجشنبه ۳۰

دیماه مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

اسامی غائبین روز پنجشنبه ۳۰ دیماه ۲۷

غائبین با اجازه - آقایان: دکتر بقائی - آشتیانی

زاده - حسن اکبر - صاحب جمع - فولادوند - اورنگ

دکتر معظمی - عبدالرحمن فرامرزی - ابوالحسن رضوی

عین مذاکرات مشروح یکصدوسی و شصتین جلسه از پانزدهمین دوره قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

حسین وکیل - علی بهجانی - قی زادم دکترامینی با تاملتلیج .

قائین بی اجازه - آقایان: بیات - تولیت - سلطانی - اخوان - منصف - ابوالناسم بهجانی آصف - ناصری - بهار - پین اسفندیاری - قهرمان .

دیر آمدگان با اجازه آقایان: محمد ذوالفقاری دکتر طب - افخمی - مسعود تابنی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: دماوندی - آقاخان - نراقی - محمد علی مسعودی - شریعت زاده شهاب خسروانی - کلبادی - خوبنیر - اسدی صاحب دیوانی .

آقای اردلان راجع به مذاکره با آقای نخست وزیر و لزوم تشکیل شورای اقتصادی و تصویب نامه بیستم دیماه آغاز مطلب نموده گفتند قسمت اول اعتراض ایشان مربوط به تخلف از قانون است و با قرائت فقره سوم ماده واحده قانون دیماه ۲۴ و ماده اول تصویب نامه دیماه ۲۷ و اصول ۹۴ و ۹۸ متمم قانون اساسی گفتند دولت بدون تصویب مجلس در تغییر نرخ برابری ارز بی پایه خلاف اصول و نقض قانون کرده و این تصویب نامه مکمل تصویب نامه دولت آقای وزیر است که مورد استیضاح ایشان بوده و اظهار عقیده نمودند که دولت باید تصویب نامه اخیر و تصویب نامه دولت وزیر هر دو را فک کند و بعد در قسمت زین مالی تصویب نامه گفتند بزرگترین اثر محسوس آن بر هم زدن ثبات و انضباط اقتصادی کشور است و در این صورت بازرگانان مملکت نمی توانند خرید و فروش کالاها را کرده و صادره را پیش بینی کنند و در نتیجه موجبات تقلیل صادرات و تکثیر قیمت کالاها را میسر می نماید می گردد و بخلاف برنامه دولت هزینه زندگی تنزل نخواهد کرد بالاخص تراکتورهای که برای کسب بکشاورزان باید ارزانتر وارد شود نیز گرانتر تمام خواهد شد .

آقای وزیر دارائی گفتند نظر دولت پائین آوردن هزینه زندگی است و توضیحات کافی در پاسخ سؤال آقایان نمایندگان خواهند داد .

آقای مهندس رضوی در پاسخ بیانات آقای بوذری معاون وزارت دادگستری راجع بیرونده حسین نفیسی گفتند بنا باظهار صریح رئیس شعبه پنجم بیرونده مذکور در قیاب رئیس شعبه گرفته و خلاف قانون عمل شده و با اشاره بقوای ثلاثه و اصل ۲۸ قانون اساسی گفتند حتی نخست وزیر و شامخترین قوه ملی یعنی رئیس مجلس هم نمی توانند موضوعی که در دادگاه طرح شده بخواهند و خارج کنند و اداره نظارت وزارت دادگستری در خواستن بیرونده ها و اعالی نفوذ در طبقه مجاکم خلاف مقررات عمل نموده است و بر فرض مجال که بتوان بیرونده را از دیوان کشور گرفت مأمور تهیه گزارش چه سمتی برای رسیدگی به تغلفات قضات دیوان کشور داشته است سپس راجع باحضر عظیمیا و انتصاب آل محمد نیز توضیحاتی دادند و تلگرافهایی که از برورد واصل شده بود بتمام ریاست تقدیم داشتند و در خانه در باب اعتراض نسبت بیرونده انتظاماتی آقای خسرو قشقائی گفتند اعتراض خود را پس نخواهند گرفت .

آقای دکتر اعتبار راجع بر رئیس دادگستری بر وجود

و بیانات آقای مهندس رضوی تذکری دادند و آقای اسلامی راجع بسؤال مربوط باراضی اطراف طهران و غارت اموال عمومی که تاکنون دولت پاسخ نداده شرحی بیان داشتند .

آقای معاون نخست وزیر گفتند دولت در باب تصویب نامه اخیر موافق و معتقد است که کمیسیون با حضور اشخاص صیر و نمایندگان فراکسیونها در مجلس یا خارج تشکیل شود و درین باب دقت بیشتری بعمل آید .

آقای دکتر مقبل وزیر کشاورزی لایحه تأسیس صندوقهای تعاونی روستائی و انجمنهای کشاورزی و استرداد لایحه قبلی را با قرائت مقدمه آن بمجلس تقدیم داشتند .

آقای دهقانی راجع بسؤال خود که در جلسه اسبق طرح کرده گفتند باید در جلسه بعد مجلس اجازه میدهام مطلب خود را بیان کنند و تصریح نمودند که سؤال ایشان در روز قبل از استیضاح آقای اسکندری تقدیم شده بود .

آقای عباس اسکندری در آغاز استیضاح گفتند وقتی که تعیین وقت استیضاح شد بر طبق نظامنامه صحت دیگری جائز نیست و در غیر این صورت حق اقلیت محفوظ نخواهد بود سپس بخطابه مرحوم مدرس راجع باخراج نوکر مزاحم اشاره نموده گفتند باید ورقه کبود بدهند و حق مخالفت و سؤال و استیضاح را برای اقلیت محفوظ بدارند و بسؤال امروز خود اشاره کردند که در دنیا چیزی جز نفت وجود ندارد و هر چه بوجود بیاید برای نفت است و همین مناسبت سر نوشت این کشور نیز در اطراف نفت باید معلوم شود و بهترین روز مملکت ما روزی است که با کشورهای بزرگ دوست باشیم و بتوانند با کمکهای مقید کنند و بعد با بیان احوال کسانی که در زیر زنجیر باغشاه جان دادند همچنین نمایندگان سنای روم و مقاومت آنها در مقابل سزار و اشاره با امپراطوری سلیمان و سقوط اورشلیم گفتند باید بسئل و اسرار عظمت و انحطاط ملل توجه داشت مردمی که میخواهند زنده باشند باید بدانند از چه راه و بچه وسیله حیات خود را محفوظ دارند ملتی که دچار فشار و انحطاط می شود سختی و مشقت و زنجیر و زندان لازم دارد تا در باره در حفظ عظمت خود یاغشاری و فداکاری کند در اینجا شرح احوال حسین ابن علی در طریق اعتلا کله حق پرداختند و بوضع ابومسلم خراسانی و تجدید بنای ایران بزرگ اشاره کرده گفتند مجلس بزرگترین قدرتی است که در مملکت است و سپس با ذکر حدیث محمد علی شاه و آزادیخواهان و تصرف تهران و محاصره مجدد تهران از طرف پادشاه مخلوع و مقاومت نمایندگان باشاهت مجلس و شکست قوای مخالف و موضوع التیام روسیه تزاری و تعطیل مجلس و جنگ جهانی ۱۹۱۴ شرح مفصلی بیان داشتند نیساعت بعد از ظهر جلسه خانه یافت و بصبح روز یکشنبه معول گردید .

رئیس - آقای مکی نسبت بصورت مجلس نظری دارید ؟

مکی - عرض مختصری داشتم .

رئیس - بفرمائید .

مکی - بنده بریروز که با اجازه مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی و توجه خاص آقایان نمایندگان هرا یکی راجع بنایف شهر قرن اخیر ایران

عرض کردم بواسطه تشنجی که در مجلس بود بیان بنده ناقص و احتیاج باصلاح مختصری دارد که میخواستم با اجازه مقام ریاست و نمایندگان محترم یک توضیح یک دقیقه در اطراف بیان روز گذشته عرض کرده باشم . سکوت مجلس در جلسه اسبق نشان داد که نمایندگان محترم مجلس شورای ملی ایران که نماینده ملت ایران است نسبت بتجلیل روح یکی از بزرگترین خدمتگزاران این مملکت نهایت درجه احترام را قائل است (نمایندگان - صحیح است) و بنده میخواستم از هیئت محترم دولت تقاضی کرده باشم که نظر باحترامی که مجلس شورای ملی ایران و ملت ایران نسبت باین واقعه دارند هیئت محترم دولت توجه بفرمائید اولاً وسایل یادبود رسمی از طرف هیئت دولت بمناسبت صدمین سالش فراهم بکنند (صحیح است) ثانیاً همانطوریکه نسبت بسایر رجال خدمتگزار این مملکت احترام سکرتند و تبر چاپ کردند بمناسبت این واقعه هم یک تبر پستی از طرف هیئت دولت چاپ شود و ثالثاً بنده میخواستم از وزارت کشور تقاضی کرده باشم (کشاورز صدر - مجسمه را بفرمائید) که یکی از خیابانهای بزرگ و پراهمیت تهران را بنام این نایف شهر قرن اخیر ایران اختصاص بدهند (صحیح است) در خانه هرا بضم خواستم عرض کنم که بر حسب اطلاعی که بنده پیدا کردم آقای دادور فرماندار ترفیخواه و تحصیل کرده ارک هم بهمین مناسبت در ارک پیشنهاد کرده اند بانجن شهر روسه خیابان از خیابانهای ارک اختصاص داده اند سه نفر از خدمتگزاران بزرگ این مملکت که یکی خیابان امیر کبیر و یکی بنام خیابان ملک - المتکلمین و یکی بنام قائم مقام نامیده شده بنده خواستم توجه هیئت محترم دولت را با این موضوع جلب کرده باشم که نسبت بآن اقدام کرده باشند (صحیح است)

رئیس - بیان مفیدی بود ولی مربوط بصورت مجلس نبود ، آقای حائری زاده راجع بصورت مجلس نظری دارید ؟

حائری زاده - نامه من رسیده است از دکتر ها و مهندسین راجع بیانات شاهی که مدت امتیازش منقضی شده که بوسیله بنده باید تقدیم مجلس شود پس از تصویب صورت مجلس قرائت بشود .

رئیس - لطف کنید بمن

حائری زاده - اجازه بفرمائید یک مختصر توضیحی هم بدهم در یک قرنی که امتیازات از جنوب و شمال تقاضی میکردند ...

رئیس - آقای حائری زاده هنوز صورت مجلس تصویب نشده اگر میخواهید تقدیم کنید والا بعد .

حائری زاده - خوب این را تقدیم میکنم خواهش میکنم در مجلس بعد قرائت بشود .

رئیس - دیگر بصورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد) چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند (نمایندگان - دستور دستور) آقای اسکندری بقیه نطقان را راجع باستیضاح بکنید ضمناً میخواستم ماده ۱۱۰ را هم با آقای اسکندری تذکر بدهم که خودشان لابد مراجعه کرده اند که از موضوع استیضاح خارج نشوند

بیانات ایشان شیرین است ما گوش میدیم اما نباید از موضوع خارج بشوند .

مهندس رضوی - آقای رئیس اگر بینه امری نیست مرخص بشوم چون مرخصی گرفته ام ؟

رئیس - جریان راجع بشما در جلسه خصوصی مطرح شد . آقای اسکندری بفرمائید .

۴ - بقیه استیضاح آقای عباس اسکندری

عباس اسکندری - بنده قبل از اینکه وارد استیضاح بشوم از پیش آمدی که در روز در مجلس شورای ملی واقع شده و جناب آقای رئیس هم امروز جلسه خصوصی تشکیل دادند و اقداماتی که لازم بود برای رعایت مصونیت نمایندگان و همچنین مصونیت محرومه مجلس شورای ملی شده بنده از طرف نمایندگان محترم از مقام ریاست سیاستگذاری میکنم (صحیح است) و طبیعی است که آنچه در حدود قانون (البته نمایندگان هم تقاضی ندارند که اضافه بر آنچه در قانون معین شده برای آنها حق بیشتری قائل بشوند) (صحیح است) ولی در حدود قانون مقررات رعایت خواهند شد و همه نمایندگان مستظهر هستند که مقام ریاست مجلس حدود و حقوق آنها را محفوظ میدارند (صحیح است) و همه هم تأسف دارند از این پیش آمدی که شده است (نمایندگان - صحیح است) بنده از سقوط امپراطوری زاین و فرو رفتن آن در اقیانوس کبیر که در خاور دور بود چون میشد که دنیا باصطلاح بدون حجتی باشد فلما بعد آسیای غربی همان حکومت شمس طالع را بوجود آوردیم و مقاماتش و رموز کارش هم پیدا است و امیدوارم که این خورشید فروزان هم خیلی کارهای خوب بکند .

در جلسه گذشته مذاکراتی که بنده کردم یک مقدماتی بود که لازم بود برای اینکه آقایان نمایندگان متوجه بشوند و ضمناً یک تقویت اصصای هم لازم بود با وسائلی که در قرن بیستم هست باین سرعت خیلی فوق العاده منی مایک سری بحکومت سلیمان زدیم از آنجا رفتیم سقوط اورشلیم را هم یک باز دیدی کردیم و کله و حکومت هخامنشی را هم یک نگاه کردیم و با یک عجله منی آمدیم که با وزرای خودمان یک سرو کاری داشته باشیم . وقتی که رسیدیم به دوران مشروطیت خودمان یک قدری فقه ما را از ابرایش تر کردیم تا رسیدیم باینکه مجلس ما مصادف شد با این روزهای سخت و اولتیماتوم ۱۹۱۱ و تذکر دادم که جنگ جهانی ۱۹۱۴ اگر برای دنیا یک بدبختی بود برای ملت ایران خوشبختی بود که بوجود آمد و اگر چنین نباشد مسلماً بدانید که طومار زندگی سیاسی ایران در هم پیچیده شده بود و رفته بود در آرشو تاریخ . ما در این مجال لازم میدانیم یاد آور شویم که حکومت تزارها که بزرگترین عامل بدبختی ایران بود در هم فرو ریخت و انقلاب هفتم اکتبر که مسلماً برای ایران نیکبختی آورد بوجود آمد و تمام قبودی را که تزارها بدست و پای ایران و ممالک دیگری غیر از ایران پیچیده بودند این حکومت جدید التأسیس از بین برد . یکی از آنها قراردادی بود که هیچوقت ملت ایران آنرا برسمیت نشناخت و آن قرارداد ۱۹۰۷ بود ولی عملاً در ایران قدرت دو حکومت انگلستان و روسیه تزاری آنرا اعمال و اجرا میکرد و ما هم همیشه اعتراض میکردیم در موقعی که این انقلاب در روسیه پیش آمد و ایران از دست یک

دولت جهانگشای زورمندی خلاص شد امپراطوری انگلستان فاتح آرزوی دنیا وقتی جنگ تمام شد ، ایران را از اطراف مثل نگین احاطه کرده یعنی بغداد را تصرف کرده از دست دولت هتمانی بیرون آورد و از طرف دیگر در جنوب با ما همسایه است و قوای او هم آمد بسط شمال و از ایران رد شد بقفقاز رفت در این موقع بکشور ایران قرار دادی را باهم قرار داد ۱۹۱۹ تحمیل کرد خوشبختانه مردم ما با اینکه مشتت هستند با اینکه ظاهر آماجولخت (بفتح لام) و کدر بنظر میآیند در مقابل این تحمیل هم ایستادگی کردند خوب بایستی از زمان استفاده کرد گفتند اجتماع کردند در این بین ما هم دومرتبه خوشبختی برای ایران پیش آمد سکرت و قوای مخالف حکومت انقلابی در روسیه شکست خورد و قرار کردند آمدند بایران قوای شوروی برای تمقب آنها آمدند بیخ خزر و سرحدات ایران ، حکومت انگلستان دید که این قرارداد دیگر قابل اجرا نیست البته روز از نوروزی از نو آنها هم که مردم فهمیده منی هستند و بیکار نیستند دیدند آن طرح هم درست در نیامد کودتا در ایران بوجود آمد در مدت چند سالی وجود مشروطیت در ایران برای امپراطوری انگلستان فرج بود یعنی در مقابل قدرت و استیلا روسیه شوروی ولی وقتی که مجلس خالی و مخفی بطبع شده بود دیگر حاجتی بآن مشروطیت نبود این بود که بعد از کودتا وسائلی فراهم شد که همه میدانیم که بیست سال مشروطیت ایران تعطیل بود (صحیح است) نه تنها من این را میگویم بلکه کسانی که در آن حکومت خودشان دست داشتند و حرکت داشتند و بمقاماتی هم رسیده بودند روزنامه نویس بودند در تمام طبقات مطابق اسناد موجوده که الان پیش من است خود آنها گفتند کدر حکومت ایران تعطیل مشروطیت بود و مانده است اسناد میکتیم بحرف خودمان بلکه بنده اسنادی دارم که دولت انگلستان در موقع جنگ بین الملل اخیر با هم تفسیر اخبار جهان در ایران منتشر میکرد و خود دولت انگلستان هم تصدیق میکنند که در ایران حکومت بوجود آوردیم و ما این کار را کردیم و صرفه و صلاح ما بود . ما در این قسمت البته بآنها اعتراض نداریم چون آنها البته برای صلاح خودشان بایستی اقدام میکنند .

رئیس - آقای اسکندری تأمل بفرمائید اکثریت نیست (پس از چند لحظه مجدداً اکثریت حاصل شد)

رئیس - بفرمائید .

عباس اسکندری - بله بعضی از دوستان آقایان نمایندگان از تجلای یک اشعاری راجع باستیضاح بنده گفته بودند چون خیلی ملاحظه دارم بایشان و خودشان هم تقاضا میکنند اسمی از ایشان ببرم اسم نمبرم و فقط در جواب ایشان میگویم که «چون کار دولتین نیست در طریق صلاح - علاج چاره نباشد بفر استیضاح» (خنده نمایندگان) بفر حال بعد از جنگ اخیر یعنی بعد از شروع شدنش بواسطه حوائجی که برای همسایگان ما پیدا شد و همه اش هم بضرر ما بود یک نتیجه حاصل شد که آنها اجبار پیدا کردند که دومرتبه یک ملت ضعیف را چند روزی فشار از

رویش بردارند (حائری زاده - ولی عوامل قدرت و غارت سر کارها ماندند) یعنی دو مرتبه مشروطیت تجدید شد و امروز البته باصلحه ای که در بیست سال پیش بوده است جنگ کردن خیلی مشکل است یک روزی با زد و خورد و زور و قلندری جلو مردم گرفته میشد امروز با وسائلی جدید باید جلو مردم را گرفت بنده بدون اینکه هیچکدام از آقایان نمایندگان نظری داشته باشم در این چیزی که میگویم روزی که نظامنامه جدید بمجلس آمد بنده فوراً متوجه شدم که یک مطلب تازه ای میخواهد پشت سرش بیاید در صورتیکه بصداقت و حسن نیت این نمایندگان هم صد درصد ایمان دارم که آنها داخل هیچ بند وستی نیستند اما خوب بنده یک آدم بدبینی هستم فوراً حس کردم که یک مطلب تازه ای هست که این بساط فملی ما هم مانع و رادع است ، البته همه میدانید که در این نظامنامه نطق وکیل پنج دقیقه و یک ربع و استیضاح یکساعت و حتی برای استیضاح هم چند نفر باید امضاء بکنند ، بعد هم اکثریت رای بدهد که استیضاح بکنند یا نکنند ، ولی یکی از دوستان محترم یکی از آقایان نمایندگان که طرفدار این نظامنامه بود برای جواب باینکه یک ربع ساعت کافی هست بیش از یکساعت و یک ربع برای همین قسمت توضیح داد بعد هم چون با فرصت داده نشده بود نتوانست آنطور که شاید و باید استدلال کند . وقتی یک لایحه ای را از داخل یا خارج بیازرند در مجلس طبیعی است یک کسی که میخواهد مخالفت با آن لایحه یا دفاع از آن لایحه بکند مجبور است که سوابق امر را در نظر بگیرد چهارتا شاهد و مثال بیاورد و این نه با پنج دقیقه و یک ربع و نه با یک ساعت درست نمیشود و بعد در این بین ما هم مجلس از اکثریت میافتد گاهی هم و کلا خوب خسته میشوند حق دارند صحبت میکنند و بعد هم مقام ریاست که باید نظم را رعایت بکنند میگویند وقت تمام شد بفرمائید نتیجه این می شود قانونگذاری عملاً تعطیل میشود . البته من خیلی خوشوقت از آقایان نمایندگان که با بنده موافقت کردند و با دست خودشان در تعطیل مشروطیت کک نکردند آن روزی که نطق وکیل در مجلس شورای ملی محدود شد یعنی تنها محلی که در این مملکت هنوز میشود در آن محل حرف زد آن هم از بین برود آنروز دیگر از مشروطیت اثری نیست

سزاوار - همچو چیزی نشده است ..

رئیس - گفته شد اگر شد .

اسکندری - گفته شد اگر شد ، آخر شما نمیدانید چه صحبت میشود اولش را که گوش نمیدهید آخرش را هم نمی شنوید و از آن وسط ها یک کله ای را گوش میکنید همینطور است . (خنده نمایندگان)

بنده بمرض آقایان نمایندگان رساندم که در دنیای امروز غیر از نفت چیزی وجود ندارد استیضاح بنده سه قسمت است یکی در سیاست عمومی دولت است و دو قسمت دیگر راجع بنفت است اگر آن قسمت راجع سیاست عمومی دولت را هم میگویم برای این است که یک اشاره ای کرده باشم و رفته باشم بموضوع نفت هیچ چیز امروز در دنیا غیر از نفت نیست (صحیح است) شا امروز می بینید در آسمانها آمد

و شد میکنند باید بترین داشته باشند ، دوزمین همور و مرور میکنند باید نفت سیاه و بترین داشته باشند دودریاها وزیر دریاها بایستی بر روند باید از ایشاده سیاه همراه خودشان داشته باشند هر کسی که نداشت هیچ ندارد ولی بعضی ها دارند و همراه آن بدبختی و وبال است و عقیده بنده این قسمت تقصیر خودشان است ، راجع سیاست عمومی دولت هیچ مطلب تازه ای بنده اینجا ندارم بگویم ، ما دولتهائی را بوجود آوریم و تقویت میکنیم که مکرر آنها را امتحان کرده ایم و آزموده ایم و میدانیم که اینها نمی توانند کاری بکنند و عقیده بنده نمیدانند (چون همه اش را من نیخوام بگویم که سوه نیت دارند نه) نمی توانند از همه بر آید ، شما اگر نا خوش داشته باشید این را به بیست نفر از دکترها نشان بدهید در مدت یکسال می بینید روز بروز حال مریض شما بدتر شده آخر سال بر میگردد بهمان دکتر اول رجوع می کنید این طبیعی است که مریضان میباید یا ناخوش باقی میماند ، ما در مدت چهل سال این امتحان را کرده ایم از تغییر لباس دادن یک نفر یک روز وزیر راه باشد بعد برگردد وزیر عدلیه باشد یا وزیر عدلیه بود برگردد وزیر کشور شود آقایان درست نمی شود تشکیلات ماناقت است این تشکیلاتی که داریم صحیح نیست اول ضروری که ما میبیریم از نفس تشکیلات است شما می بینید هر دولتی که میاید یک برنامه ای میآورد در مجلس و با این برنامه اش هم بشما وعده میدهد که گر آنها را میخواستیم ارزان بکنیم شهرداری را می خواهم طوری بکنیم که مردم وقتی می خواهند راه بروند خودشان سر بخورند لوله کشی می کنیم آنچه که گفته شد دیدید که هیچکدامش نشده است در نتیجه آخر مدت ۳ ماه ، ۵ ماه که می آید می بینید بدتر از روز اول شده و گرانتر از روز اول ، خیابانها بدتر از روز اول شده اند آخر نگاه کنید ببینید که گوشت در تهران ۲۸ ریال بود یکدفعه گفتند که بهر کیلو ۱۲ ریال اضافه میکنیم ما آنوقت فهمیدیم که معنای ارزانی چیست؟ (خنده نمایندگان) این حکومتها با منافع مردم در دو خط متوازی هستند و هیچوقت هم بهم نرسند (صحیح است) مثلا موضوع تصویبنامه اخیر که اینجا صحبت شد و همچنین تصویبنامه قبلی راجع به چند میلیون لیره ، مزاحمت برای مردم فراهم میکند و از طرف دیگر یک افراد همین دیگری هم استفاده میکنند اینها حکایت میکند از اینکه آنجا جای مطالعه نیست آنجا یک صندلیهائی است که یک اشخاصی دور هم می نشینند جای میخورند بعد هم میروند خانه هایشان و بهمان اسم وزارت دلخوش هستند علی الخصوص دو تصویبنامه ای که اینقدر با هم تباين دارد یکدفعه از این آقایان که در این کابینه هستند در کابینه گذشته هم بودند خوب آقایان شما اگر بودید و مطالعه هم داشتید آن چه بود و این چیست؟ ماهمیشه صحبت میکنیم که میخواستیم زراعت را در این مملکت توسعه بدهیم بعد هم میآیم لایحه ای که مجلس میآوردیم لایحه ایست مربوط به ۵ میلیون لیره برای خرید فشنک من بشما میگویم این آقای وزیر جنگ که اینجا نشسته اند من بایشان اعتراض ندارم ایشان بایستی بخواهند که یک وزارت جنگی داشته باشند

این را تصویب بکنند . مابرای این که خوشان بیاید چند تا صورت خوب داشته باشیم یک قسم جنونی داریم مثلا وزارت دادگستری ، یک عمارت خیلی فشنک و مجلل وسط خرابه سنگلج بنا شده که اینها فو آنطرف آن خانه های گلی است و مردم بیکه در آن خانه ها زندگی میکنند مردمی که در آنجا نشسته اند و دارند از گر سنگی می میرند آنها باین عمارت می گویند ای کاش در تو کاخ دادگستری عدالت پیدا می شد ، در این مملکت این کاخ دادگستری چه می کند؟ من منکر آبادی نیستم اما آبادی باید تناسب داشته باشد . فکر کنید یک آدمی یک سر باین بزرگی داشته باشد و یک دستهای ککو چولو جز اینک بگوید این ناقص الخلقه است چیز دیگری می گویند؟ باید همه چیز مملکت هم متناسب باشد بسیار شکایت و مطالبی هست که هر کدام هم بجای خود اهمیت دارد ولی بنده نمی خواهم وارد این خصوصیات بشوم یا آقا (اشاره به شخصیت مخصوص پارلمان) این ها را بپرید با آقای وزیر دارائی شما ببینید که من چه اندازه رهايت ادب را میکنم این کایش های کافه هائی است که عکس برداشته شده اینها را شما بخوانید و ببینید که من میل ندارم در خصوصیات اشخاص و کارهائی که دارند اصلا وارد بشوم من عقیده دارم مجلس شورای ملی این موضوع مهم را اگر پیش گرفت و نتیجه رساند تمام ریخت و پاشها توی این مملکت بعد از صد سال ده میلیون بیست میلیون ، ۵۰ میلیون تومان است بعد بشکرانه اینها این عدل را شما گردید بگردد هم یک لایحه هفت میآوردید و میگویند تمام این پرونده ها را هم سوزانید تمام شد وقت ، این است که من وارد کار های کوچک نمی شوم تمام معایبی که در وزارتخانه ها و مؤسسات هست اینها را هم میدانم ولی عیب عساکر در این نیست نقص تشکیلات است و مردم را هم برای کار دعوت نمیکنند ، کاروا برای مردم میسازند ، دولت آقای ساعد مثل سایر دولتها یک برنامه ای آوردند اینجا ۱۲ ماده هم داشت من برای اینکه بگویم که هیچ قصدی جز اینکه یک عملی را که عادت باو کرده اند انجام داده باشند نداشتند از این آقایان وزرائی که اینجا حضور دارند میگویم چه کرده اند همینقدر بایشان میگویم اینجا یا شوند بین بگویند که ۱۲ ماده را که دادند چه بود؟ اگر اصل مواد یادشان بود مابقی حرفهایمانرا پس میگوریم . (خنده نمایندگان) بعملش کاری ندارم همان اصل مواد را بگویند که چی بود ولی خوب این یک هادتی است که جاری شده از این نظر باقی قسمتهای دیگری را که یادداشت دادم راجع سیاست عمومی دولت باستانی آن قسمت از سیاست خارجی که تذکر میدهم و آنهم باز بستگی بافت دارد از بقیه صرف نظر میکنم نظر بنده مکرر اینجا عرض کردم در سیاست خارجی مملکت با حفظ استقلال و رهايت اصول متقابل رهايت موازنه است ، موقعیت جغرافیائی ما وضعیت ما بنا حکم میکند در دنیای امروز ما رهايت سیاست موازنه را بکنیم امروز در این کشمکش جهانی دو جبهه است همه می بینیم و اتفاقا این دو جبهه ای که با هم زد و خورد میکنند هر دو همسایه های مرز ما هستند و ما باید مراقبت بکنیم که حد اکثر استفاده را بفتح مملکت از وضعیت آشفته جهان بکنیم و زحمتی برای

کشور خودمان آماده ننمائیم مخصوصا بنده شخصا این عقیده دارم که با همسایگی که ما با اتحاد جماهیر شوروی داریم البته با رهايت این اصل که باید استقلال سیاسی و اقتصادی ایران صد درصد محفوظ باشد ما باید از موقع استفاده بکنیم و من نه تنها بابت ایران میگویم بلکه این را میگویم که دیگران هم که هستند بشنوند در اتحاد جماهیر شوروی یک مردم تندی افراطی و علاقه مند با فکر و رژیم اقتصادی خودشان هستند من خیال میکنم مابین آنها آنکه از همه ملایمتر و صلح جوتر است شخص مارشال استالین است من تصور میکنم که وجود این شخص در اتحاد جماهیر شوروی موجب است که امروز اینان اجازه ای صلح جهانی مختل نشود و الامردمی که در اتحاد جماهیر شوروی هستند و زمام امور هم در دست آنها است بسیار دارای افکاری تند ترو شدید تر از نخست وزیر فعلی اتحاد جماهیر شوروی هستند و من تصور میکنم بایستی ملت ایران هم از این موضوع استفاده بکند و با عنوان اینکه ایران باید باقی بماند دارای استقلال اقتصادی و سیاسی باشد تمام آنچه که منافعش اقتضا میکند بایک اصول حسن تقاضا باید با اتحاد جماهیر شوروی حل بکنند و از وجود این نخست وزیری که الان در اتحاد جماهیر شوروی است و اگر روز کار پیش آید کرد که او نبود همه تصدیق خواهند کرد که من درست گفته ام الان موقعی است که هنوز عقاید افراطی در آنجا در منتهی درجه شدت است و او زمام امور را در دست دارد باید استفاده کرد و مسائل معوقه این کشور را حل کرد این عقیده شخصی من است و در این گیر و دار که امروز در گیتی هست و شاید بگردد بنانه جنگ هم منتهی بشود یعنی بین دو اصول ، اصول سرمایه داری و رژیم اقتصادی فعلی شوروی نتیجه چه خواهد شد ما موضوعیتان طوری نیست که اصلا بتوانیم در آن اظهار نظر بکنیم ولی ما باید در اینجا میانه برویم ، میانه رو که گذرگاه هایت تک است ، بقول ملک الشعرا بهار که وقتش است که از او یاد آوری بکنیم در قضیه ای که مربوط بحالا نیست ولی ارتباط بسینا میکند وقتی است که آمریکا داخل در جنگ شد میگوید ،

دیگر هست راجع بنفت جنوب که من می بینم غالب آقایان هم البته می بینند ولی من همه آقایان نمایندگان توصیه میکنم که این کتاب را که اتفاقا بفارسی هم ترجمه شده است در دسترس خودشان قرار بدهند و یک مروری هم بکنند ، داود داودی زحمت کشیده و ترجمه کرده است وقتی شما باین کتاب که نسبتا کهنه است چون ده ، دوازده سال پیش نوشته شده (دره موضوع نفت باید ده ، دوازده روز پیش را گفت ولی این کتاب ده ، دوازده سال از عمرش گذشته) اما البته تازه ترجمه شده است وقتی باین کتاب مراجعه کنید می بینید که تمام زد و خوردهائی که در ربع قرن اخیر شده راجع بنفت است (امیر تیمور - اسم کتاب چیست ؟) جنگ مخفی برای نفت ، شما دو این کتاب می بینید که مکزیك يك پارچه آتش میشود ، هر روز يك حاکمیتی سر کار میآید و بعد يك حکومت دیگر میآید او را بر میدارد ، مردمی کشته میشوند ، کسی آنجا نماند بپاره ها شاید همه هم روی هلاکه وطنپرستی بوده است بعد نگاه میکنم می بینم اصلا محرک این قضیه نفت است این جا نشان میدهم میگویند که فرستادند که آنجا چکار بکنند در موضوع قتل امیری قنصل امریکا کلمت ایران خیلی صدمه دید مخصوصا صدمه اخلاقی دید چون ایرانیها نسبت به همانهای خودشان نسبت بممل خارجه و ملل متنوعه که در اقلیت هم بودند هیچوقت بد رفتاری نکرده اند (صحیح است) قنصل امریکا را در تهران کشتند بسیار برای ما گران تمام شد خوشبختانه این کتاب نشان میدهد که امیری را کی کشت و چطور کشته شد و من خیال میکنم که اگر این کتاب یعنی این اطلاعات در دسترس مصادر امور ممالک متحده شمالی نبود به آسانی از ما دست برنمیداشتند آنها هم دانستند که ایرانیها نکردند در همین کتاب راجع بنفت جنوب از اول تا آخرش که چه شده است و چکار میکنند نوشته شده ، امروز قدرت نفتی در دنیا هست یکی نفت انگلستان یکی نفت امریکاشخصی معروف که بایستی گفت از سلاطین تا جدار جهان هم اهمیتش بیشتر است در دینک که نماینده نفت انگلستان است و استانداردها اوایل در آنطرف اوقیانوس اینها تمام کشمکش های جهان را بوجود آورده اند و باز هم خواهند آورد از برای موقعیت خودشان و برای اینکه نفت را در دست داشته باشند ما در آن مرحله نیستیم که بآنها بگویم آقایان شما کشمکش نکنید ، ما اصلا از آن بساط خارجیم ، محارفات دیگری میزنیم ، آنها می خواهند که نفت مستغربه جهان را در دست داشته باشند ما دو حرف داریم یکی اینکه با رهايت موقعیت جغرافیائی خودمان باید حساب بکنیم که ما دچار مزاحمت نشویم و در قسمت دوم آن نفتی را که آنها میبرند بایستی بآنها فروخت و پولش را ما لازم داریم ، ما بآن پول احتیاج داریم (سزاوار است انشاء الله همین پول نفت ما را بدهند ما خودمان زندگی میکنیم) ما امروز نمیخواهیم که زد و خورد با بزرگان نفت دنیا بکنیم ما میگویم آقا این نفت ما پولش را باید بنا بدهند ما باین پول حاجت داریم مردم کشور ما از گوشت و پوست خودشان دارند بما مالیات میدهند حالا خواهد گفت چطور از گوشت و پوست برای اینکه خانه داشته اند از شان گرفته اینها تا تایشان را از شان گرفته اند لباس نشان را

این را تصویب بکنند . مابرای این که خوشان بیاید چند تا صورت خوب داشته باشیم یک قسم جنونی داریم مثلا وزارت دادگستری ، یک عمارت خیلی فشنک و مجلل وسط خرابه سنگلج بنا شده که اینها فو آنطرف آن خانه های گلی است و مردم بیکه در آن خانه ها زندگی میکنند مردمی که در آنجا نشسته اند و دارند از گر سنگی می میرند آنها باین عمارت می گویند ای کاش در تو کاخ دادگستری عدالت پیدا می شد ، در این مملکت این کاخ دادگستری چه می کند؟ من منکر آبادی نیستم اما آبادی باید تناسب داشته باشد . فکر کنید یک آدمی یک سر باین بزرگی داشته باشد و یک دستهای ککو چولو جز اینک بگوید این ناقص الخلقه است چیز دیگری می گویند؟ باید همه چیز مملکت هم متناسب باشد بسیار شکایت و مطالبی هست که هر کدام هم بجای خود اهمیت دارد ولی بنده نمی خواهم وارد این خصوصیات بشوم یا آقا (اشاره به شخصیت مخصوص پارلمان) این ها را بپرید با آقای وزیر دارائی شما ببینید که من چه اندازه رهايت ادب را میکنم این کایش های کافه هائی است که عکس برداشته شده اینها را شما بخوانید و ببینید که من میل ندارم در خصوصیات اشخاص و کارهائی که دارند اصلا وارد بشوم من عقیده دارم مجلس شورای ملی این موضوع مهم را اگر پیش گرفت و نتیجه رساند تمام ریخت و پاشها توی این مملکت بعد از صد سال ده میلیون بیست میلیون ، ۵۰ میلیون تومان است بعد بشکرانه اینها این عدل را شما گردید بگردد هم یک لایحه هفت میآوردید و میگویند تمام این پرونده ها را هم سوزانید تمام شد وقت ، این است که من وارد کار های کوچک نمی شوم تمام معایبی که در وزارتخانه ها و مؤسسات هست اینها را هم میدانم ولی عیب عساکر در این نیست نقص تشکیلات است و مردم را هم برای کار دعوت نمیکنند ، کاروا برای مردم میسازند ، دولت آقای ساعد مثل سایر دولتها یک برنامه ای آوردند اینجا ۱۲ ماده هم داشت من برای اینکه بگویم که هیچ قصدی جز اینکه یک عملی را که عادت باو کرده اند انجام داده باشند نداشتند از این آقایان وزرائی که اینجا حضور دارند میگویم چه کرده اند همینقدر بایشان میگویم اینجا یا شوند بین بگویند که ۱۲ ماده را که دادند چه بود؟ اگر اصل مواد یادشان بود مابقی حرفهایمانرا پس میگوریم . (خنده نمایندگان) بعملش کاری ندارم همان اصل مواد را بگویند که چی بود ولی خوب این یک هادتی است که جاری شده از این نظر باقی قسمتهای دیگری را که یادداشت دادم راجع سیاست عمومی دولت باستانی آن قسمت از سیاست خارجی که تذکر میدهم و آنهم باز بستگی بافت دارد از بقیه صرف نظر میکنم نظر بنده مکرر اینجا عرض کردم در سیاست خارجی مملکت با حفظ استقلال و رهايت اصول متقابل رهايت موازنه است ، موقعیت جغرافیائی ما وضعیت ما بنا حکم میکند در دنیای امروز ما رهايت سیاست موازنه را بکنیم امروز در این کشمکش جهانی دو جبهه است همه می بینیم و اتفاقا این دو جبهه ای که با هم زد و خورد میکنند هر دو همسایه های مرز ما هستند و ما باید مراقبت بکنیم که حد اکثر استفاده را بفتح مملکت از وضعیت آشفته جهان بکنیم و زحمتی برای

گرفته اند می بینید که در تهران یا بخت ایران مردم لباس ندارند امروز فدان بخورد که گوشت برای بدنش درست بکنند او را باسم مالیات بگیریم ، این يك مرحله ای نیست که ما بتوانیم بگذریم و بتوانیم موافقت بکنیم که نفت را ببرند و پولش را هم بمانندند (صحیح است) ما هیچ قیمتی موافقت نمیکنیم ، در این دستگامی که اداره نفت انگلستان را میکردند ، بطور خلاصه نوشته است مفصلش را هم بنده میدانم مجبورم خاطر آقایان را متوجه بکنم ، مستحضر بکنم دقت بکنید چون شماها سر نوشت این مملکت را در دست دارید بن چی میگویند ، بر علیه من چه میگویند یا بر علیه شما چه میگویند اینرا نگاه بکنید نتیجه عملی که برای مملکت شما گرفته شد ، آنرا دیگران می آیند قضاوت میکنند يك ادارای در انگلستان هست و اداره کنند هم منوی نفت است و آنرا انلیجنت سرویس است این را من نمیگویم این کتاب میگوید اینجا حاضر است بروید نگاه کنید سهام شرکت نفت را هم هلا انلیجنت سرویس دارد که بدریاداری انگلستان معامله کرده بعد از جنگ اول جهانی که اهمیت نفت بیشتر از آنچه که بود در دنیا مشهود شد انگلستان در صد افتاد که این منبع ثروتی را که ما داریم آنرا برای مدت بیشتری در اختیار خود بگذاریم یکی از استناداتی که داریم نطقی است که آقای تقی زاده در موقعی که امتیاز داری را لغو کردند در این مجلس بشت این کرسی خطابه فرموده اند یکی از دلایل الفاه امتیاز فعلی همان نطق است ، نطق اینجا حاضر است در جلسه ۱۱۸ پنجمین دهم آذر آقای تقی زاده در مجلس اینطور میگویند (صفوی - دو کی؟) در ۱۳۱۲ . آقای تقی زاده وزیر مالیه در این جلسه چنین گفت:

« اگر چه آن مطلبی را که میخواستیم مرض کنم قبلا توسط جراید آقایان مستحضر شده اند ولی لازم است که رسماً هم با اطلاع مجلس شورای ملی برسانم ، لذا بطور اجمال چند کلمه در این باب عرض میکنم: مطلب اینست که دولت امتیاز نفت جنوب را که در سی و یکسال قبل از این حکومت وقت یکی از اتباع انگلیسی داده بود در ششم آذر یعنی يك شنبه گذشته آن امتیاز را ملغی کرد (صحیح است احسنست) تفصیل و تاریخ اینکار و مذاکرات اینکار تا اندازه ای بر آقایان معلوم است . و در همین جا چه از طرف ناطقین مجلس شورای ملی و چه از طرف نمایندگان دولت مذاکراتی در یکی دو ماه قبل از این در همین جا بعمل آمد تا اندازه ای مسبق هستند . این امتیاز یکی از جمله امتیازات و تمهیداتی بود که قبل از استقرار اساس مشروطیت در ایران بخارجی ها داده شده بود . (صحیح است) ترتیب دادن امتیاز و حقوق مملکت بخارجی ها در آن زمان معلوم است (صحیح است) و حاجت بتوضیح و تفصیل نیست (صحیح است) و بنده نمیخواهم از ترتیب آنوقت که تا چه حد تقصیر دهند گمان و گیرند گمان داشته اند یا نداشته اند حرفی بزنم . ممکن است گاهی يك کسی بگوید ما آنوقت در زیر فشار بودیم و یا مجبور بودیم دادیم ، یکی دیگر هم بگوید اگر هم نمیگرفتم دیگری میگرفت و من آمدم گرفتم ، ولی در هر حال چیزی که مسلم است

اینست که در اغلب موارد دهندگان و در همه موارد گیرندگان بی قصور نبوده اند (صحیح است) بواسطه وسائل مختلفه میگرفتند. این نوع امتیازات، این نوع تمهیدات که در آن زمان ها با آن ترتیبی که بر همه آقایان معلوم است داده میشد ممکن نبود و ممکن نیست که ضامن منافع مملکت بنحو مطلوب واقع شود (صحیح است) لهذا مملکت و اهل مملکت از این نوع امتیازات عموماً و از این امتیازات بخصوص همه ناراضی بودند (صحیح است) و همیشه از وقتیکه مشروطیت در مملکت پیدا شده است همیشه ملت و اهل مملکت و دولتها همیشه از این نوع امتیازات ناراضی بودند (صحیح است) اما حالا درجه ناراضی گری بر حساب اشخاص مختلف است (صحیح است) بعضی ها علم اجالی دارند بعضیها علم تفصیلی دارند علم اجمالی این است که کلیه آدم نخوانده باشد و درست اطلاع و سبب هم نداشته باشد ولی اجالا میدانند که در آن ترتیب و در آن حالت و آن وضعی که بوده در آن مواقع حقوق مملکت را بفارسی ها میدادند آن دقتی که کاملاً تأمین منافع مملکت را بکنند کاملاً در کار نبوده است (صحیح است) و مطابق اقتضای آن زمان بوده است (صحیح است) اما البته آنهاهی که بتفصیل واقف هستند میدانند که چرا عدم رضایت در کار بود. تفصیلش این است که این امتیاز منافع مملکت را کاملاً تأمین نمیکرد (صحیح است) البته دولت ایران بهبود و تمهیداتش کاملاً وفا کرده است (صحیح است) شاید بعضی اوقات هم بقبیده بعضی ها در حفظ تمهیداتش خیلی بیشتر از حق و حد افراط هم کرده است ولی باید يك قرار دادی بین الانین مطابق مقتضای این زمان باشد. یعنی آن طوری که حالا دولت می خواهد و مملکت میخواهد منافع او محفوظ بماند، منافش محفوظ مانده باشد اینکار در این امتیاز تأمین نشده بود و منافع دولت ایران بهیچوجه متناسب با مقام دولت و متناسب با حق مالکیت دولت در آنچه که از این مملکت می بردند نبود (صحیح است) بهمین جهت یعنی چیزیکه تعلق بدوره قبل از استقرار مشروطیت دارد وجودش که در نظر دولت وطنپرست و مملکتی که میخواهد حیثیت و اعتبار و منافع او محفوظ بماند بنظر رضایت باو نگاه کنند و دولت حق خودش میدانست که این امتیاز را ملغی کند ولی دولت از استفاده از این حق مدنی خود داری کرد. مقتضای زمان يك چیزست که بنظر دولت یکی از واضحتین و قوی ترین دلالتی است در کارها. در عین اینکه شاید در بعضی مواقع گفته شود فلان آدم يك سندی داده یا يك امضای داده و یا عهدی کرده است خوبست که آنها خودشان را قول خودشان را سند خودشان را حفظ کنند ما تا ممکن بود خلاف آنرا نکرديم اقبال امتیازاتی که بطور ناصحیح داده شده بود منافع مملکت را تأمین نمیکرد برضای طرفین غالباً تبدیل شد و بر اساس و پایه صحیح گذاشته شد (صحیح است) لهذا در این مورد هم دولت با اینکه حق خود میدانست که ملغی کند از این کار خود داری کرد و مذاکرات دوستانه کرد که برضای طرفین کار را بر يك اساس جدیدی بشود گذاشت که مقتضای زمان و مطابق منافع مملکت باشد صحیح است یعنی آنطوری که امروز بشود کرد صحیح است بنده اینجا يك وقتی يك مرتبه عرض کردم که این

مصابه بهیچوجه متناسب با بهره حقیقی ایران از منافع نفت جنوب نبود ولی دولت مملکت خود داری میکرد و همینطور مذاکرات هم در میان بود و در تابستان گذشته مخصوصاً دولت ایران تقاضی کرد که کمیانی يك نماینده مختاری اینجا بفرستد مثل همین نماینده مختاری که حالا میفرستد. که در همین جا مطلب کاملاً تشریح و مطالعه بشود و چیزی که منافع طرفین را تأمین کند و مقطوع باشد و مطابق مقتضای زمان باشد ترتیب داده شود از فرستادن این نماینده کمیانی خود داری کرد امتناع کرد و فرستاد بالاخره دولت تصمیم گرفت که از حق خودش استفاده کند و این چیزی که از امتیازات دوره قبل از استقرار مشروطیت بود هیچ مطابق منافع دولت ایران نبود آنرا ملغی کند. این کاغذ همه اش درست است ولی دوسه سطر دارد و از طرفی دولت اساساً برای اینکه ترتیب جدیدی که کاملاً مطابق منافع ایران باشد داده شود امتناع ندارد. بله بالاخره این عملی است که در این مجلس شده آمدند و گفتند کاری را با مردمی که از آنکار اطلاع نداشتند و صلاحیت نداشتند دوره ای بود که با ناصد تا پنج هزار میگفتند يك کاری را انجام میدادند گفتند این را باید بهم میزنیم و در دورانی که علم و اطلاع و فضیلت و تقوی همه چیز هست و همه می فهمیم و میدانیم باید این را بريك پایه و اساس و شالوده ای گذاشت و در موقعی که تمام امتیازات خارج المملکتی لغو میشد و باز هم باید اشاره بکنم که ما از اتحاد جماهیر شوروی کمال امتنان را داریم که کابینتولاسیون را لغو کرد و مدتها گذشت که امپراطوری انگلستان زیر بار نرفت و قبول نمیکرد میگفت آنها لغو کردند ما لغو نمیکنیم شما با ما امضاء کرده اید و بالاخره ما می گفتیم ما که امضاء کرده ایم اساسش مبنایش عهدنامه ترکمان چای است اصل عهدنامه از بین رفت شما چه میگوئید بهر حال بر روی این پایه و اساس امتیاز نفت جنوب لغو شد در موقعی که در این مملکت امتیاز جدیدی داده شده است بدلايلي که برض آقایان میرسانم آن امتیاز نه تنها مخدوش است بلکه آن امتیاز لغو است اسلام امتیاز وجود ندارد (صحیح است) ما الان که صحبت میکنیم امتیازی نیست (صحیح است) زیرا مجلسی که باید تصویب بکند در آن موقع عملاً تعطیل بود مشروطیت تعطیل بود (صحیح است) ما تمام حقوق خودمان را باید استیفاء بکنیم دلایلی که رد بر این هست یعنی که نباید این عمل انجام شود و دلایلی که در برابر قرارداد است در خود همان قرارداد است و اینها را تمام بنده بنظر آقایان میرسانم امیدوارم که آقای حاذقی بمن ابرار نگینند که چرا صحبت میشود (حاذقی) دو حفظ منافع ایران همه متفق هستیم) احسن آقا باید همه بدانند که ما اگر در جلسه صحبت کردیم و نتیجه صحیحی گرفتیم يك ایران نو، يك ایران آزاد، يك ایران آسوده از تعاول دست همسایگان خواهیم داشت (صحیح است) احسن) من شما میگویم شما دوستی خودتان را در حد اهل با انگلستان حفظ بکنید و باید هم حفظ بکنید انگلستان مثل لنگر دنیا میماند البته در این چند سال اخیر يك خورده این لنگر ترك خورده (مکی) صحیح است ولی این مقام را در دوام روز در حیات و زندگی خودش از همان نژاد فرزندسی

وجود آمده است که در حیات پدر ارش را مطالبه میکند امریکا میگوید که بنده فرزند شما هستم، از نژاد شما هستم اما در زمان حیات میگویم که بخود بنده واگذار شود ولی از همان نژاد است، نژاد انگلوساکسن است و برای خودش هم حق تفوق در دنیا قائل است حالا بین پدر و فرزند ما کاری نداریم آن يك موضوع جداگانه ای است. هر وقت بنده صحبت می کنم آقایان میگویند رفتایان کجا هستند ولی رفتای ما هستند ما و رفتایمان اگر حکومت را بدست گرفتیم نصف بلکه دو ثلث مالیات موجود را از مردم نخواهیم گرفت ما آن تنگ چشمی را نداریم که بگوئیم فلان آدم يك میلیون تومان یا دو میلیون تومان دارائی دارد ما میگوئیم شما در این مملکت می توانید طوری زندگی کنید که در این مملکت سه برابر این جمعیت هم اگر باشد حد متوسط دارائش در سال بیش از هشت تا دوازده هزار تومان باشد یعنی هیچکس چشمش را به لقمه دیگری نمیدورزد و مردم يك امنیت خواهند داد، مالیاتشان را هم کسر می کنیم وسائل آبادی را جلوی دستشان میگذاریم نه اینکه باسم تصویب نامه هر روز يك زنجیر تازه ای بینیم بیایش و بگوئیم آقا راه برو بنده آن یکی بیایش را هم بینیم که دیگر نتواند تکان بخورد هیچکس بفریز خود آدم نمی تواند منافع خودش را بگیرد اگر شما مردم را در این مملکت بحال خودشان بگذارید خودشان میدانند که چه جور منافع خودشان را حفظ کنند و قایده ببرند و عوارضشان را بدهند شما اگر بزراع امنیت بدهید خودش بلد است که چه جور زراعت بکند شما اگر مالک را اذیت نکنید و هر روز مأمور زاندارم توی ده نرود و از او مطالبات بیقاعده نکند و بالاخره برای هشتصد میلیون تومان مالیاتی که از این مردم می گیرند بدانید باور کنید که تاسه هزار میلیون تومان از این مردم نگیرند هشتصد میلیون تومان بجزا نه نمی رود شما عدالت و امنیت را در این مملکت تأمین بکنید، مردم را بگذارید کارهای خودشان را خودشان بکنند دولت هم کارهای عمومی را در پیش بگیرد هستند مردمی که خودشان بیایند و زراعت کنند، ما این کار را خواهیم کرد و این راهش چیست؟ راهش این است که بگوئیم آقا مطابق حق و انصاف باید رفتار کرده می دانند قرار دادیکه در زمان وحشت و حکومت مطلقه بوجود می آید برای مدت شصت سال، همه می گویند که این مدت سه نسل آدمی است نمی شود در زمان امروز چنین قرار دادی بوجود آورد جز اینکه بگوئیم با يك اصول مخدوش و پشت هم اندازی این قرار داد بوجود آمده و باید بدانیم مطابق اسنادی که موجود است مجلس تعطیل بود و مجلس چنین رایی نداده است (صحیح است).

دکتر طبیا - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام. **رئیس** - آقای اسکندری تأمل بفرمائید پیشنهادی را جابج بتمش رسیده است.

دکتر طبیا - اجازه بفرمائید بنده توضیحی بدهم.

حاذقی - بنده مخالف هستم.

آقاخان بختیار - بگذارید حرف بزنند بعد مخالفت بکنید.

رئیس - بفرمائید

دکتر طبیا - بنده دو دقیقه بیشتر عرض ندارم اجازه بفرمائید بنده پیشنهاد تنفس دادم که يك نکته مهمی برضای برسانم و خواستم اظهار تعجب و تأسف بکنم از این واقعه ای که دیروز در مجلس واقع شده که چرا هیچک از آقایان نمایندگان اظهاری ننمودند ولی بعد شنیدم که خود آقای رئیس قصد داشتند در آخر جلسه اظهار تأثر بکنند (دهقان - در جلسه خصوصی فرمودند) در جلسه خصوصی غیر از اینجا آقایان میگویند رفتایان کجا هستند ولی رفتای ما هستند ما و رفتایمان اگر حکومت را بدست گرفتیم نصف بلکه دو ثلث مالیات موجود را از مردم نخواهیم گرفت ما آن تنگ چشمی را نداریم که بگوئیم فلان آدم يك میلیون تومان یا دو میلیون تومان دارائی دارد ما میگوئیم شما در این مملکت می توانید طوری زندگی کنید که در این مملکت سه برابر این جمعیت هم اگر باشد حد متوسط دارائش در سال بیش از هشت تا دوازده هزار تومان باشد یعنی هیچکس چشمش را به لقمه دیگری نمیدورزد و مردم يك امنیت خواهند داد، مالیاتشان را هم کسر می کنیم وسائل آبادی را جلوی دستشان میگذاریم نه اینکه باسم تصویب نامه هر روز يك زنجیر تازه ای بینیم بیایش و بگوئیم آقا راه برو بنده آن یکی بیایش را هم بینیم که دیگر نتواند تکان بخورد هیچکس بفریز خود آدم نمی تواند منافع خودش را بگیرد اگر شما مردم را در این مملکت بحال خودشان بگذارید خودشان میدانند که چه جور منافع خودشان را حفظ کنند و قایده ببرند و عوارضشان را بدهند شما اگر بزراع امنیت بدهید خودش بلد است که چه جور زراعت بکند شما اگر مالک را اذیت نکنید و هر روز مأمور زاندارم توی ده نرود و از او مطالبات بیقاعده نکند و بالاخره برای هشتصد میلیون تومان مالیاتی که از این مردم می گیرند بدانید باور کنید که تاسه هزار میلیون تومان از این مردم نگیرند هشتصد میلیون تومان بجزا نه نمی رود شما عدالت و امنیت را در این مملکت تأمین بکنید، مردم را بگذارید کارهای خودشان را خودشان بکنند دولت هم کارهای عمومی را در پیش بگیرد هستند مردمی که خودشان بیایند و زراعت کنند، ما این کار را خواهیم کرد و این راهش چیست؟ راهش این است که بگوئیم آقا مطابق حق و انصاف باید رفتار کرده می دانند قرار دادیکه در زمان وحشت و حکومت مطلقه بوجود می آید برای مدت شصت سال، همه می گویند که این مدت سه نسل آدمی است نمی شود در زمان امروز چنین قرار دادی بوجود آورد جز اینکه بگوئیم با يك اصول مخدوش و پشت هم اندازی این قرار داد بوجود آمده و باید بدانیم مطابق اسنادی که موجود است مجلس تعطیل بود و مجلس چنین رایی نداده است (صحیح است).

دکتر طبیا - بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام. **رئیس** - آقای اسکندری تأمل بفرمائید پیشنهادی را جابج بتمش رسیده است.

دکتر طبیا - اجازه بفرمائید بنده توضیحی بدهم.

حاذقی - بنده مخالف هستم.

آقاخان بختیار - بگذارید حرف بزنند بعد مخالفت بکنید.

رئیس - بفرمائید

ملایکاه شده است. حکایت میکند که جبر، فشار زور هر چه تصور بکنید همراهش بوده است و باین صورت در آمده است مخصوصاً باز اگر این قرارداد برای همان مدت تجدید شده بود میگفتند تا ۱۹۶۱ ما آنرا تجدید میکنیم يك تجدید نظری میکنیم این صحیح بود، ولی این تجدید شد ۴۳ سال و در این تجدید يك چیز خیلی خنده داری است همه آنهايک حقیقی يك وجب زمین دارند. يك چهار اطاقی دارند. آنها میفهمند که این چه جور ساخته و پرداخته شده است. در قرارداد داری تمام مؤسسات کمیانی در در خانه مدت متعلق بدولت ایران میشد در این قرار داد که تمدید شده و ۳۳ سال هم با آن اضافه شده است آن مؤسسات که بیشتر از ۳۰۰ میلیون لیره اقل قیمت داشت بلا عوض در دست کمیانی گذاشته شده در صورتیکه در همان موقع اگر شما نگاه بکنید يك قرارداد معقول یعنی يك قراردادی که امروز بگویند يك کسی بیاید حفر چاه بکند ما می بینیم و دیدیم که با شرایط خیلی بیشتر از این گفتند و ما هم صلاح خودمان را ندانستیم و قبول نکردیم، این دلیل دومی است که ما اگر میخواستیم که مؤسسات خودمان را بعد از ۱۹۶۱ اجازه فقط بدهیم، بیش از این پولی که الان گرفته میشود ما بیش از این میخواستیم بابت اجازه بگیریم، مادر ۱۹۶۱ مالک بالاستحقاق تمام همان موجودت جنوب و تمام مؤسساتش بودیم و حالا بعضی ها ممکن است بگویند آقا باسوه اداره ای که هست چطور میتوانید آنرا اداره کنید میگویم غیر آقا شما الان هم میتوانید مؤسسات را بدست همان مهندسين انگلیسی یا آمریکائی یا سوئدی، یا هر دولتی که بیاورید این مؤسسات را اداره بکنید آنها از شما يك حقوق میگیرند، حقوق بگیر دولت ایران هم هستند و این نفت هم نه تنها کمتر از این کالان استخراج میشود استخراج نخواهد شد، بلکه دوبرابر این ممکن است استخراج بشود و مشتری هم داریم و تمام دنیا هم میخرند و بهمه آنها هم میتوانید بفروشید، در تجدید قرارداد در موقعی که اعتبار نامه آقای تقی زاده این جا مطرح بود، بنده روز نامه نلسن نیز را که منتشر بود و چاپ انگلستان بود در تهران هم منتشر نشده بود که بگوئیم ما خودمان نوشته ایم نوشته است که در موقع تمدید این امتیاز ۳ میلیون لیره داده شده برای دارائی وقت در این کار مشارکتی در تحت این عنوان داشته باشند، ولی این مطلب نوشته شده است و جوابی هم باین داده نشده است نه برای اینکه جزع حقوق دولتی و اینها باشد، غیره نوشته سه میلیون لیره داده شده در بایگانی مجلس هم هست روز نامه اش را هم من دادم البته وقتی برای تنظیم يك قرار دادی يك چیزهایی داده شد این طبیعی است که خودش است و الا قرارداد دادی بین دو نفر یکی خریدار و دیگری فروشنده و با شرایط متساوی دلیلی ندارد آنچه که از همه اینها بدتر است و بهیچ قیمت هم ملت ایران آنرا قبول نمی کنند هر کسی هم بخواهد نمی تواند او این است که شما با يك شرکت خارجی قرار داد نمیکند شما حقوق خارج المملکتی يك دولت خارجی میدید چون کمیانی نفت جنوب یعنی دولت انگلیس یعنی دریا داری انگلیس، بنده نمی دانم چرا همه سانسکتید

مگر دروغ است مگر مطلب صحیح نیست؟ نمایندگان صحیح است آقا صحیح است) آقا بگوئید ملت ایران بداند بگوئید بالاخره اینها را باید مردم بشنوند مردم بدانند که در مجلس شورای ملی ایران موضوعی که عنوان می شود نظر مجلس شورای ملی ایران چیست (نمایندگان صحیح است) شما نمی توانید این حق را ندادید که بيك دولت خارجی در داخل ایران امتیاز خارج المملکتی بدهد (صحیح است) شرکتی می تواند يك شرکت سوئدی فرض کنید ممکنست بیاید بگوید آقا بنده می خواهم بیایم اینجا فلان فلان چاره استخراج بکنم آنها با يك شرایطی که تابع مقررات داخلی مملکت باشد باز يك چیزی است ممکن است مجلس تصویب بکند ممکنست رد بکنند اما شما آمده اید در اینجا بدولت انگلستان امتیاز داده اید عیلاً این شرکت انگلیسی است ۷۳ از سهام متعلق بدولت انگلستان است. بنده آنچه که میگویم از روی سند است و تصور نکنید من و شما میتوانیم حقوقی که متعلق بملت ایرانست آنرا بيك دولت خارجی بدهیم دستمان را می گیرند همه ما را از طلب آویزان می کنند بگذشته ها نگاه نکنید يك دفعه می بینید صبح می آید عقیبان (خنده نمایندگان) مطابق يك اصل حقوقی قراردادی که دونفر با هم دارند اگر طرفین نا راضی باشند آن ترا رداد متفاسخ است، فسخ میشود (صحیح است) ملت ایران که راضی نیست آقای نخست وزیر در مصاحبه شان بیان میکنند من برای حمایت ملت ایران میخواهم بگردن دولت انگلیس بگذارم که این امتیاز نامه این مواد قرارداد را قبول بکنند. من خواهش میکنم حالا که دولت انگلیس راضی نیست، و ما هم راضی نباشیم، ایشان خودشان را آنچه ناراحت نکنند و فشار خونشان را هم بیشتر نکنند (خنده نمایندگان) وقتی برای فسخ و لغای يك قراردادی آنچه چرغانی، آنچه تمجید و تحسین، در جلسه مجلس، تحسین دولت طبق اینها که تمام سوابق امر است طبیعی است دیگر موردی ندارد که آن قرار داد بوجه اسوء تمدید و تجدید شود این در خود قرارداد عملی است که شده است بنده در يك کلمه میگویم قرارداد فعلی تمدید نفت جنوب فقط يك امضا یای آنست، امضای سیرجان کدمن یای آنست امضای دیگر ندارد یای آن آنچه بود هست سیرجان کدمن است و من برای روح او اینجا از همه خواهش می کنم که با من کمک بکنند، مردمی که برای کشور خودشان اینطور جانفشانی میکنند واقماً شایسته تقدیرند. روحش شاد باشد، کسی که اینطور زحمت میکشد برای مملکتش و يك چنین جواهر بی قیمتی را از دست يك مردم جاهلی میگیرد و میرسد بيك چنین مردمی زننده و جاودانند اینکاش ما هم چندتا از اینها داشتیم (مکی - ایگاش) چون دوستی با خارجهای و منافع مملکت وقتی توام میشود خوبست. ما وقتی میتوانیم از دوستی اینها استفاده بکنیم که نفع مملکتان قدم برداریم. اگر نفع مملکتان قدم برداشتیم از این دوستی چه نتیجه می بگیریم؟ (صحیح است) اینجاست که بنده لازم میدانم آقایان نمایندگان را متوجه بکنم بآن بیانی که قبلاً جمع سیاست هومی و خارجی

دولت گفتند و نظر خود را تصریح کردم و دلم میخواست که آقای اردلان تا آخر گوش بکند قبل از وقت يك مرتبه اوقاتشان تلخ نشود . چون من خیلی عقیده دارم که بسیار مرد شایسته است این آقای اردلان (صحیح است) يك خورده مصیبتی است فرصت نمیده . بنده برای اینکه آقایان خوب ملتفت بشوند و ندانستنشان هیچ تقصیری نیست ممکن است که شما اطلاعی نداشته باشید ولی بعد از آنکه اطلاع پیدا کردید آن يك حرف دیگری است . گفته است يك کسی که درست مطلب سرش نمیشد یکی از توی جنگل آمد و گفت که توی جنگل بودم شیر مشهدی سلیمان رایاره کرد يك خورده نگاه کرد و گفت بارک الله مشهدی سلیمان گفت آقا میگویم توی جنگل شیر مشهدی سلیمان رایاره کرد . این بار همان را تکرار کرد . بالاخره يك تکه کاغذ برداشت و عکس شیر را کشید که مشهدی سلیمان را یاره میکند باز گفت بارک الله مشهدی سلیمان . حالا این نقشه را که شما ملاحظه میکنید آن قسمتی که برنک آبی است تمام این نقشه ، نقشه ایران است . آن قسمتی که برنک آبی است آن قرارداد منعوس شوم ۱۹۰۷ است که دو دولت بین خودشان ایران را تقسیم کرده اند ، آن قسمتی که می بینید خط فرمز دارد در کنار خلیج فارس . آن قسمت منطقه نفوذ انگلیس است در قرار داد جدید ما فیر از این اشکالاتی که گفتم اشکال بزرگتری هم داریم و آن اشکال این است که ما يك حقوق خارج المملکتی برخلاف همه چیز میدیم بيك دولت خارجی و بهانه و دستاویز میدیم بدست دیگران . هیچ ایرانی نمیتواند روی این قرارداد اصلا در مجلس شورای ملی ایران صحبت کند جز اینکه آنرا یاره کند بگوید و لگد کند و رد کند (نماینده گان صحیح است) این نقشه قرارداد نفتی نفت جنوب است روی نقشه نگاه کنید اول اینقدر است (اشاره بنقشه) حالا اینقدر شده ملاحظه بفرمائید ما مطابق این قرارداد حق خارج المملکتی در این معوطه را داده ایم بدولت انگلستان ، یعنی کمیانی نفت جنوب که خداوند کار نرفت برای ما است ، ایرانی نمیتواند در مملکت خودش به بیند که خارجی امتیازی داشته باشد مخالف حقوق و حدود آن آنهم بيك دولتی (نماینده گان صحیح است) فیر ممکن است من بشام میگویم هیچکس نمیخواهد منم نمیخواهم و این قرارداد نخواهد شد (مکی - هیچکس نمیخواهد) شما نگاه کنید باین نقشه ببینید خطوطی که سواحل کرانه خلیج فارس و بر سران را جزء امتیاز گذاشته یعنی در آبهای ساحلی شما خط فرمز گذاشته است چون جزء منطقه نفتی است این جا باید مراجعه کنیم به یادداشت های لرد کرزن وقتی که ناب السلطنه هند است ، یادداشت های او موجود است ، بنده هادت ندارم زیاد بغوانم ولی خوب اجازه بفرمائید همینطور بگویم اگر میل دارید بشما نشان میدهم برای این قرارداد ۱۹۰۷ مأمورینی که در ایران داشتند و چون حکومت هندوستان یعنی انگلستان نزل نمیکرد مستقیما راجه بایران عمل کند حکومت

هند عمل کرد وقتی که این قرارداد بسته میشود حکومت هند اعتراض میکند باین قرار داد ۱۹۰۷ و حکومت هند میگوید وقتی که يك پیش آمدنی بکند و بيك تصادفی بکند ما در داخل ایران وسایل استعفاظی نداریم بهتر این بود که این قرارداد در سواحل و کرانه های خلیج فارس بود البته در این قرارداد عصبیت زیادی بما کردند باین معنی که آمدند و گفتند آنچه که کویر است ، آن جاهائی که هیچ چیز نیست ، آنجا ها را ما بشما اعطاء میکنیم فقط صد هزار ميل مربع آنوقت آمدند بآن منطقه نفت خانه ، نفت شاه ، چرا آنجا را خالی کردند ؟ برای اینکه در آن موقع دولت عراق تحت قیمومت انگلستان بود یعنی پشت سر را داشتند از این جا شروع شد آمد بخلیج فارس این خلیج فارس است اینهم دریای همان (اشاره بنقشه) شما نگاه کنید به بیند که این جا قسمت جنوبی ایران ، این قسمت وسط هم که کویر است چیزی که نیست در آن جا ، تمام این منطقه را واگذار کرده اند بيك دولت دیگری باسم قرار داد بايك شرکت ، ملت ایران نمیتواند این قرارداد را قبول کند (نماینده گان - صحیح است) بدیغت مملکتی که زحمت می کشد مردم را در دامن خودش بزرگ میکند و آنها در روزهای بدیختی وسه روزی با این مملکت اینطور معامله میکنند . اما دلایلی که در خود قرار داد هست ، همین قرار داد ، همین قرار داد غلط ، اگر ما صحبت می کنیم نه بعنوان این است که ما این قرار داد را قبول داریم اصلا تقوه این مطلب را يك ایرانی يك نمیتواند بکند (نماینده گان - صحیح است) برای این است که ما میگوئیم چرا این قرارداد مغدوش است قرارداد بایستی طرفینش متساوی باشند یعنی دوفری باشد اگر این قرارداد صحیح است بایستی تمام شروط متقابل باشد ماده ۱۱ این قرارداد می نویسد « کمیانی برای مدت سی سال اول عملیات خود در ایران از پرداخت هر گونه مالیاتی که بنفع دولت و ادارات محلی فعلا برقرار یا در آتی وضع بشود معاف خواهد بود » در عوض هم يك چیزهای جزئی را داخل کرده است ولی اصل مالیات است ایراد در این جا است که اگر این قرار داد باید صحیح باشد و صحیح بوده متقابلا بایستی قید میشد که هر قسم مالیاتی هم اگر کمیانی نفت بخواهد بپردازد چه در زمان حال چه در آینده نسبت به هم دولت ایران نخواهد بود این يك سطر را نوشتن که زحمتی نخواهد داشت (مکی - صحیح است) . این قرارداد بقدری شور بود که خود آن امضاء کننده هم نگران بوده است در ماده ۲۱ و ۲۲ و ۲۶ می مکرر میکند که این قرارداد را بشود باطل کرد (خنده نماینده گان) خوب آقا اگر قرارداد بستند دیگر باطلش چرا بکنند یعنی چه ؟ یعنی اینکه بحکمیت مراجعه نکنید این مثل اینست که شما بزور يك انومیلی میگیرید

بنده يك اصل کلی میدهم دست شما ها این را بگذارید مثل محکی که میخواهید به بیند این طلا هست یا نیست محک بزیند آنچه که بشما میگویم این در دایرة المعارف فرانسه نوشته شده و حاضر است و آن موضوع فراماسون است سرگذشت هیرام بنا کننده مقید سلیمان که بدست سه نفر از همکاران خودش کشته شد و آن سه نفر هم آن سر را نگهداری کردند این پایه افسانه این فراماسون است فراماسون دو وجه داشته است در دنیا ، يك وجهه ای که در قرون وسطی خدمات بزرگی به بشریت کرده و يك مردمی بودند در آن موقع در زیر بار فشار و ظلم اصول خان خانی در آسیائی و در جاهای دیگر اینها را می گرفتند میسوزانند در رم شما همانطور که چهل چراغ میگذارید مردم را می گرفتند و صدتا شمع میگذارند و میسوزانند . در رم در آن موقع این

بنده يك اصل کلی میدهم دست شما ها این را بگذارید مثل محکی که میخواهید به بیند این طلا هست یا نیست محک بزیند آنچه که بشما میگویم این در دایرة المعارف فرانسه نوشته شده و حاضر است و آن موضوع فراماسون است سرگذشت هیرام بنا کننده مقید سلیمان که بدست سه نفر از همکاران خودش کشته شد و آن سه نفر هم آن سر را نگهداری کردند این پایه افسانه این فراماسون است فراماسون دو وجه داشته است در دنیا ، يك وجهه ای که در قرون وسطی خدمات بزرگی به بشریت کرده و يك مردمی بودند در آن موقع در زیر بار فشار و ظلم اصول خان خانی در آسیائی و در جاهای دیگر اینها را می گرفتند میسوزانند در رم شما همانطور که چهل چراغ میگذارید مردم را می گرفتند و صدتا شمع میگذارند و میسوزانند . در رم در آن موقع این

مؤسسه کنگهای بزرگی کرد اما زبان ما بیشتر زبان مادی شد در ۱۷۱۷ لژهای فراماسون بسمت آسیا حرکت کرد برای دفعه اول در دهلی ، آکرا و مدرس اینها خانه ساختند سی وهشت لژ در ۱۷۲۷ در آکرا و دهلی ساختند در آن موقع قبل از اینکه اینها بروند کمیانی هند آنجا شرفیاب شده بود در ۱۷۵۲ بیست لژ در مدرس ساخته شد و بعد از آن امپراطوری انگلستان از پشت سر کمیانی هند پیدا شد کمیانی هند نماینده فراماسون بود در ۱۸۰۰ یعنی سال یازدهم سلطنت فتحعلیشاه سه لژ در تهران و اصفهان آذارد شد ولی خوب زمین ایران در آن موقع خوب حاصل خیز نبود و نتوانست آنطوری که محصول میخواستند بدهد گذشته از آن موقعیت جغرافیائی ایران هم بواسطه رقابتی که در بین بود نگذاشت که محصول بدهد ولی بعد از تاریخ ۱۹۰۴

فراماسون در ایران پیشرفت شایانی کرد این فراماسون اصولی داشت اینها اخوان صفا هستند از هم چیزی را پنهان نمیکنند باهم زندگی می کنند ، باهم کار میکنند ، در هر کشوری هستند اینها اگر دینچهزار کیلومتر آنطرف . . .

۳. موقع ودستور جلسه آینده - ختم جلسه

رئیس - آقای اسکندری بگذردی تأمل بفرمائید اکثریت نیست چون اکثریت نیست بنا بر این جلسه را ختم میکنیم جلسه پس فردا سه شنبه ساعت ۹ و نیم .

(ساعت يك بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

تصویب نامه

شماره ۱۲۷۸۴

وزارت کشور

۲۷۱۰۲۸

هیئت وزیران در جلسه ۲۰/۲۰/۲۷۱۰۲۸ طبق پیشنهاد شماره ۵۶۹۷۲۲۹۰۵۷ وزارت کشور تصویب نموده که از تاریخ صدور این تصویبنامه عوارض مشروحه زیر:

- ۱- از هر کیسه سیمان ۵۰ کیلوئی وارده مصرفی شهر - ۵۰ ریال
- ۲- از هر کیلو کافند مقوا لوازم التحریر وارده مصرفی شهر « ۵۰۰ »
- ۳- از انواع آهن آلات ساختمانی و غیر ساختمانی از قبیل ورق ابزاد و لولای درب و مس ساخته و نساخته وارده مصرفی شهر « ۵۰۰ »
- ۴- انواع پارچه پشمی ساخت داخله وارده مصرفی شهر از هر کیلو « ۳۰۰ »
- ۵- از هر کیلو بقیه انواع ریسمان (نخ) ساخت داخله وارده مصرفی شهر « ۲۰۰ »
- ۶- از هر صندوق جام آئینه بلور آلات چینی آلات وارده مصرفی شهر « ۵۰۰ »
- ۷- شیشه و بطری وارده مصرفی شهر « ۴۰۰ »
- ۸- از هر کیلو انواع کالای خرازی وارده مصرفی شهر « ۱۰۰ »
- ۹- از انواع قماش پشمی و ابریشمی دوخته و نمدوخته خارجی وارده مصرفی شهر « ۲۰۰ »
- ۱۰- از هر صندوق انواع لوازم الکتریکی لوازم اتومبیل ماشین آلات وارده مصرفی شهر « ۱۰۰۰ »
- ۱۱- از هر کیلو مال التجاره های داخلی که در سایر مواد ذکر نشده وارده مصرفی شهر « ۵۰۰ »
- ۱۲- از هر کیلو مال التجاره های خارجی که در سایر مواد ذکر نشده وارده مصرفی شهر « ۱۰۰ »
- ۱۳- از هر کیلو میوهجات و سبزیجات و پیاز وارده مصرفی شهر « ۱۰۰ »
- ۱۴- خرما ۰ بیه ۰ صابون و امثالهم وارده مصرفی شهر « ۱۰۰ »
- ۱۵- از کلیه مسافری که از خط اصفهان وسیله اتومبیل وارد و یا خارج میشوند از هر نفر « ۳۰۰ »
- ۱۶- از کلیه مسافرینی که بقصد حوزه چهارمجال وسیله اتومبیل وارد و یا خارج میشوند از هر نفر ۱۰۰ ریال بمنفع شهرداری شهر کرد دریافت میشود.

تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است
شماره ۱۱۳۲۶
وزارت کشور

هیئت وزیران در جلسه بیست و پنجم دیماه ۱۳۲۷ طبق پیشنهاد شماره ۵۲۲۵۷۲۹۰۸۶ وزارت کشور تصویب نموده که از تاریخ صدور این تصویبنامه عوارض زیرین:

- ۱- از سینما و نمایش و ضیافت هائیکه بهای ورودی داشته باشند ۲۰ درصد از بهای بلیط
- ۲- از بهای محصول کوره یزی ۱۰ درصد از بهای محصول فروش
- ۳- « تبر مصرفی دفاتر اسناد رسی ۲۵ درصد
- ۴- از هر دستگاه درشکه ماهانه « ۳۰۰ ریال
- ۵- « « ارابه اسبی ماهانه « ۲۰۰ »
- ۶- « « دوچرخه یائنی « ۱۰۰ »
- ۷- از پنبه کارخانجات پنبه پاک کنی جو بیار عدل بزرگ « ۳۰۰ »
- ۸- « « « « کوچک « ۱۵۰ »
- ۹- از تخم پنبه که در کارخانجات کبیا کلا و جو بیار تحویل بشود هر عدل « ۵۰۰ »
- ۱۰- از کتید هر عدل « ۱۰۰ »
- ۱۱- از مرکبات « ریال هر صندوق « ۱۰۰ »
- ۱۲- از برنج تصفیه شده در کارخانجات برنج شاهی هر عدل « ۱۰۰ »
- ۱۳- از روغنهای نباتی هر تن « ۵۰۰ »
- ۱۴- از پیله وسیله اداره نوغان شاهی ۵۰۰ ریال هر عدل « ۱۰۰ »
- ۱۵- از کتف وارده بگاوشانه گونی بافی شاهی ۱۰ ریال هر عدل « ۱۰۰ »
- ۱۶- از چوبهای وارده متر مکعب ۵۰ ریال « ۵۰۰ »

بمنفع شهرداری شاهی وصول گردد.
تبصره - عوارضی که سابقاً طبق تصویبنامه های جداگانه هیئت وزیران دریافت میشده و در این تصویبنامه ذکر گردیده است از تاریخ صدور این تصویبنامه ملغی میشود.
تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است
از طرف نخست وزیر ۶۱۸۴-۲

شماره ۴۴۶۴

وزارت دارائی

۲۷۱۰۲۸

هیئت وزیران در جلسه بیست و پنجم دی ماه ۱۳۲۷ طبق پیشنهاد شماره ۸۳۷۸ - ۱۸۸۰۲ وزارت کشور باستناد تبصره ۲۱ ماده ۸ قانون آموزش و پرورش اجباری و قسمت (ب) ماده ۳ آئین نامه مذکور تصویب نمودند که از تاریخ صدور این تصویب نامه عوارض زیر به نفع شهرداری فومنات وصول:

- ۱- از جوشالی وارده بشهر هر کیسه يك صد کیلوئی ۱ ریال
- ۲- از مسافرین اتومبیل های سواری نفری « ۲۰۰ »
- ۳- از مسافرین اتوبوس نفری « ۱۰۰ »
- ۴- از هر گاوانر ماده که در شهر خرید و فروش میشود « ۱۰۰ »
- ۵- از هر اسب « ۳۰۰ »
- ۶- از هر مادیان « ۱۵۰ »
- ۷- از هر گوسفند « ۲۰۰ »
- ۸- از هر بز و میش « ۱۰۰ »
- ۹- از هر اسب ذغال که بشهر وارد می شود « ۲۰۰ »
- ۱۰- از هر کوله بار « ۱۰۰ »
- ۱۱- از هر کیسه آرد « ۲۰۰ »

و بمصارف فرهنگی طبق قانون تعلیمات عمومی برسد.
تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.
م ۶۱۸۵ نخست وزیر

شماره ۲۸۱۵۴-۱۲۷۱۵

آقای محمد تقی قرایی مقدم سردفتر ازدواج و طلاق تربت حیدریه
بموجب این ابلاغ رسمیت دناار شما ملغی میشود
وزیر دادگستری

شماره ۲۸۱۷۲-۱۲۶۵۱

آقای ابراهیم اثنی عشری سردفتر ازدواج و طلاق زرند کرمان
نظر باینکه بر اثر گزارش واصله تحت تعقیب دادگاه انتظامی سر دفتران واقع شده اید وزارت دادگستری طبق ماده ۳۹ قانون دفتر اسناد رسمی تا خاتمه رسیدگی بتخلف شما در دادگاه نامبرده شما را از تصدی دفتر طلاق معلق مینماید
وزیر دادگستری

شماره ۲۷۴۶۴-۱۳۴۲۵

آقای حسین فرخیان
بموجب این حکم سمت سردفتری اسناد رسمی دوجه سوم شهر کاشان منسوب میشود طبق مقررات مشغول انجام وظیفه شوید
وزیر دادگستری

شماره ۲۷۳۷۰-۱۳۴۲۸

آقای یوسف اورعی ممقانی
سردفتر ازدواج شماره ۱۵۸ تهران
بموجب این ابلاغ دفتر شما را در شهر تهران برای ثبت طلاق رسمیت میدهد.
وزیر دادگستری

شماره ۲۷۳۷۰-۱۳۴۲۸

آقای یوسف اورعی ممقانی
سردفتر ازدواج شماره ۱۵۸ تهران
بموجب این ابلاغ دفتر شما را در شهر تهران برای ثبت طلاق رسمیت میدهد.
وزیر دادگستری